

صفحه ۷

روزنامه فرهنگی اجتماعی سیاسی

گزارش سراج

باز دید دو ساعته دکتر سید جواد ساداتی نژاد نماینده کاشان و آران بیدگل از بخش کرونايي یک بیمارستان

۸

روزنامه سراسری صبح ایران / سال نهم / شماره ۴۸۳ / شنبه ۱۹مهر ۱۳۹۹ / ۲۱/ صفر ۱۴۴۲ / ۸ صفحه / قیمت ۲۰۰۰

۱۸ بانک تحریم شد

ترامپ:

احساس می‌کنم
حالم واقعا خوب
است

صفحه ۲

حمید مطهری در

پرسپولیس ماندنی شد

صفحه ۶

خبر شهرستان ها

عدم پوشش بیمه‌ای و
تأمین شغل مهم‌ترین
مشکلات ملی‌پوشان

صفحه ۲

اخبار اقتصادی مهم

شوک جدید بورسی در
راه است؟

صفحه ۴

خبرهای مهم برای معیشت مردم

خنجر قانون بر پیکر
ماشین ساز داخلی

صفحه ۵

یادداشت:

عروسک‌ها روح و شخصیت می‌خواهند

عروسک‌سازی و عروسک‌گردانی سابقه‌ای طولانی در هنر نمایش دارد و هر زمان که افراد با سواد و کاردان پشت این هنر قرار گرفته‌اند آثار و شخصیت‌های ماندگاری در این عرصه خلق شده است، اما ساده‌انگاری و نگاه سطحی به هنر نمایش عروسکی همواره منجر به خلق عروسک‌هایی منفی شده که نه مخاطب کودک و نه بزرگسال با آن ارتباطی درست برقرار نکرده‌اند. از دلایل اصلی که سبب می‌شود یک عروسک مورد توجه قرار نگیرد و محبوب نشود، نگاه سطحی به این هنر است، اما عروسک‌گردانی اقتدر عرصه مهمی است که در همین ایران خودمان رویدادی هنری در سطح بین‌المللی به نام جشنواره عروسکی برگزار می‌شود و مخاطبان زیادی هم دارد. اخیراً نیز طراحی پیش پا افتاده یک عروسک در شبکه قرآن سبب انتقاد در فضای مجازی شد.

«جوان» در ادامه نگاهی به چند کاراکتر مشهور تلویزیونی دارد؛ کاراکترهایی که هیچ کدام از نظر زیبایی‌شناسی طراحی چشمگیر و زیبایی ندارند، اما به دلایل مختلف در خاطره‌ها باقی مانده‌اند. «ایرید بیل» نویسنده کتاب «هنر عروسک» درباره به کارگیری عروسک در برنامه‌های تلویزیونی، به سال‌های آغازین تولد تلویزیون اشاره می‌کند که اولین عروسک‌ها از دل شخصیت‌های برنامه‌های رادیویی جلوی دوربین تلویزیون آمدند. «بیل» درباره کارکرد عروسک و کاراکترهای عروسکی در تلویزیون، به نقش «سرگرم‌کنندگی» و «آموزش» برای کودکان در عروسک‌های مختص برنامه‌های کودک و نقش نمایش‌های عروسکی برای «هجو»، «تفسیر سیاسی» و «تقد» در برنامه‌های عروسکی مختص بزرگسالان اشاره می‌کند. این تقسیم‌بندی در ایران چندان رعایت نمی‌شود و چنانچه در ادامه اشاره خواهد شد، برخی کاراکترهای عروسکی در ایران عملاً بین نسلی هستند و هم بزرگسالان و خردسالان از آن استفاده می‌کنند. تلویزیون خانه عروسک‌ها

ساخت. سال‌ها بعد فرشته طائرپور، مجموعه «خاله قورباغه و آقا پسر» را ساخت و در سال ۱۳۹۵ فیلم «خاله قورباغه» تولید شد. کلاه قرمزی ۳۰ سال محبوبیت در سال ۱۳۷۰، برنامه کودک شبکه اول سیما، مجموعه «صندوق پست» را با اجرای ایرج طهماسب روی آنتن برد. این برنامه جرعه تولد عروسکی شد که ابتدا قرار بود مورچه باشد، اما به پسرپچه‌های شیطان به نام «کلاه قرمزی» تبدیل شد. کلاه قرمزی بی‌شک موفق‌ترین مجموعه عروسکی تلویزیون است که تا به حال سه دهه حضور موفق تلویزیونی داشته است. تولید سه فیلم سینمایی و یک مجموعه نمایش خانگی بخشی از موفقیت کلاه قرمزی را تشکیل می‌دهد. کلاه قرمزی تا به حال باعث چند دعوی حقوقی میان صداوسیما و تولیدکنندگان برنامه شده است، به طوری که برنامه تلویزیونی «کلاه قرمزی» که اکنون با کاراکترهای مختلفی تولید می‌شود، به رغم محبوبیت زیاد در بین مخاطبان تلویزیون بارها دچار توقف تولید شده است.

«ژی‌زی گولو» با گوش‌های تابه‌تا «قصه‌های تابه‌تا» در ادامه موفقیت‌های عروسکی مرضیه برومند در سال ۱۳۷۳ تولید شد، اما امروزه کمتر کسی این مجموعه را به نام اصلی آن می‌شناسد و نام «ژی‌زی گولو» شخصیت اصلی آن سرپال که قدرت جادویی داشت، در خاطره‌ها باقی مانده است. شهرت «ژی‌زی گولو» باعث شد که حتی لغت‌نامه دهخدا مدخلی را برای آن در نظر بگیرد.

آقای مبدا از اولین و موفق‌ترین تجربه‌های عروسک‌های بزرگسال در تلویزیون مربوط به مجموعه «آقای مبدا» است که در اولین سال‌های ایجاد شبکه ۵ سیما، با اجرای مرحوم کامبیز صمیمی‌مفخم پخش می‌شد. صمیمی‌مفخم، هنرمندی بود که بخش اعظم عروسک‌های تلویزیونی و سینمایی در ایران به ذوق و هنر وی جان گرفته بودند و خود در مصاحبه‌ای تأکید کرده بود که «آقای مبدا» آخرین کار وی و محبوب‌ترین آنهاست.

جناب خان رقیب بنفش کلاه قرمزی جناب خان با صدای محمد بحرانی، اگر چه ابتدا در یک مجموعه نمایش خانگی «کوچه مروارید» حضور داشت، ولی شهرتش را مدیون حضور در فصل دوم برنامه خندوانه است. جناب خان با گویش آبادانی حرف می‌زند و از نظر محبوبیت شانه به شانه کلاه قرمزی پیش رفته و تا حدی در حاشیه‌ها هم در سطح کلاه قرمزی بوده است. مالکیت عروسک و حقوق مالکیتی جناب‌خان دعوی مفصلی را بین رامبد جوان و سعید سالارزهی علیرضا توپچیان، مجموعه «قورباغه سبز» را به مدت سه سال برای شبکه ۲ سینما

«خانه مادر بزرگه» را برای شبکه ۲ سینما ساخت. این مجموعه تلفیقی از کاراکتر انسانی و حیوانی در خود داشت. توجه به فرهنگ مردم خطه شمال کشور، از نکات برجسته این مجموعه بود که تا مدت‌ها بعد از آن نیز تولیدکنندگان مجموعه‌های عروسکی نتوانستند به آن نزدیک شوند. کاراکتر «روشن سر» در آن هنوز هم در بین قدیمی‌ها خاطره‌انگیز باشد. سر و «کله» زدن با بچه‌ها «محلّه برو بیا» در سال ۱۳۶۱ عرصه اولین حضورهای تلویزیونی نسلی از هنرمندان بود که بعدها هر کدام به چهره‌های تأثیرگذار سینما و تلویزیون تبدیل شدند. این برنامه کودک شخصیتی عروسکی به نام «کله» داشت. «محلّه برو بیا» در ادامه با تغییراتی مواجه شد و با نام «محلّه بهداشت» به تلویزیون بازگشت.

برخلاف تجربه‌هایی مانند «خانه عروسک‌ها» و «محلّه برو بیا» که عروسک‌ها کاراکترهای انسانی داشتند، در مدرسه موش‌ها، داستان بچه موش‌هایی که به مدرسه می‌رفتند، حضور کاراکترهای حیوانی را در برنامه کودک پررنگ کرد. مجموعه مدرسه موش‌ها، یکی از موفق‌ترین تولیدات تلویزیونی دهه ۶۰ در حوزه کودک بود که باعث شد علاوه بر تولید دو فصل تلویزیونی، دو فیلم سینمایی «شهر موش‌ها ۱» در سال ۱۳۶۴ و «شهر موش‌ها ۲» در سال ۱۳۹۳ بر اساس داستان آن ساخته شد.

خانه مادر بزرگه مرضیه برومند با تجربه موفق ساخت «مدرسه موش‌ها»، مجموعه عروسکی

در کنار عروسک‌هایی، چون «آقای همساده» و «فامیل دور» از مجموعه کلاه قرمزی بیشترین نقدهای اجتماعی را در تلویزیون بیان کرده‌اند. محبوب‌های عروسکی مجموعه «هادی و هدی»، مجموعه «سنجد» عروسک دهن گشاد، «پچه» و «چرا»، «دون دون» عروسک بد ذات، «درون و بیرون» از خاطره‌های جامانده دهه ۶۰، عروسک‌های «ژولی پولی» و «بچه ننه» و مجموعه «مجید دلبندم» با صدایشکی مجید صالحی از دیگر برنامه‌ها و شخصیت‌های موفق تلویزیونی از دهه ۶۰ تاکنون بوده‌اند

